

dös mindenféleképpen és megmagyarázza. Aki nem figyel rá, az még körmöst is kap talán. Ez a pedantéria nevetséges és felesleges. Ez esetleg, habár csak pillanatokra is, elvonhatja a közönség figyelmét, vagy elterelheti más irányba. Talán még jobb volna előbb megmutogatni és magyarázni mindent. Aztán a függönyt lebocsátani és megint felhuzni: No, most kezdhetjük a drámát.

Nagyon is visszaéltek már a szinpad-technikával és mindig feleslegesen éltek vele, ha éltek. Ott, ahol kell. Mikor nincs utban. Nem gátol, akadályoz, vagy lassít. De amikor és a hogyan kell, akkor aztán igazán, hiven a valósághoz. Ennek kellett volna lennie mindig a vezérlő elvnek.

A tulzó és nagyképű diszletezésnek nyomában járt, vagy még inkább együtt garázdálkodott azzal, a világítás. Valósággal galád merénylet az igazság ellen, az igazság jelszavával. Azok a gyilkosan éles fények, sőt fényhatások. Mint ha csak maguknak követelték volna első sorban a szinpadot és csak másod sorban kellett a dráma. Harmadiknak maradt az előadás. A drámat szinte azért irták, hogy világíthassanak és díszlethezessenek benne. Már-már perverzió számba ment, amit a „hűség” és „igazság” ellen elkövettek. Agyontámogatták az igazságot, a természetességgel.

A szinpadi nappalok, plein airek és a holdfények dühbe hozták a legbékésebb feltevésű embert is. Nem is beszélve arról, hogy még csak nem is hasonlítottak az igaz valósághoz, de valósággal mámoros tobzódással terrorizálták a helyzeteket a szinpadon. Minden ilyen eset egy-egy világítási látványosság volt. És a darab rovására minden.

Azt meg sem említem, hogy egészségügyi kifogás alá is esett ez a barbarizmus, mert ártott a szemnek, színjátzósnak, közönségének egyaránt. Ilyen nappali fények elől az árnyékba menekül mindenki a valóságban, csak a szinpadon ágálnak hévtől dagadva, amikor pedig elolvadva kellene, saját tócsájukban, fetrengeni. És az a kómiikus ezüstös holdfény, mely bután és egyformán terpeszkedik szét mindenre. Se felhő nem kerül utjába, sem árnyék nem vetődik

az alakok nyomába. Oh! Valósággal olyan mint az Élet! Ezek a merev panoptikus csodák.

És mit mondjak a rivalda fényéről? Erről a rettenetes alsó, megmerevítő világításról, mely hullaszerűvé teszi a nyakat, az áll-részeket és szürke árnyékolást erőszakol az arccsontokra. A száj, mint egy gödör, az ajak — bármily karmazsinpirosra festettek — csak fekete vonásoknak látszanak.

Az egész szobában, vagy helyiségben, vagy bármely helyen, egyenletesen el van osztva a világítás, valami különös gondviselés kegyelméből. Mindig egyforma, amíg nincs elrendelve a darab szerint, hogy sötétedik, vagy az éjszaka közeledik. Ekkor érkezik meg az árnyék. De ez is egyenletesen. Mindenütt egyformán, szépen. Rettenetesen szépen!

Hát ez a valóságban így van? Álmélkodva kérdezzük és nem merjük bevallani, hogy dehogy is van így. Sőt hálálak is vagyunk a világítási látványosságért. Ámulunk-bámulunk a technika haladásán. Mint ha csak azért mentünk volna színházba, hogy ezt megláthassuk.

Azt az ostoba rivalda világítást, mely hullaszerűvé teszi az oly értékes és kifejező arcvonásokat, mint az áll és az ajak, ezenkívül még valósággal felpeckeli az alakot és a fejet, végrevalahára ki kellene már irtani. Elég sokáig bitortolta a helyet. Meggyilkolja az arcjátékot és szélesre lapítja a színjátszó orrát. Mi a haszon belőle, ha térdig jól világít? Nem ezt célozták vele, azt hiszem. És ha ez a rendeltetése, használja az operett.

A világítás mindig onnan jön, természetesen, ahonnan jönnie kell. Az ablakon, ajtón. Ha mesterséges világítás idézi elő, mint a lámpafényét, hát áradjon a lámpából. Kint, a szabad természetben is meglássék a napszak, időmulása, a világosabb égi táj. Az árnyékvetés, mely így létre jön, szintén természetes és igaz lesz és ennek esetleges túlhatásait meg lehet gátolni a világítás némi csekély emelésével, fokozásával.

De az árny megjelenése semmiesetre sem oly bántó, mint a túlzott fényárasztás, mert hiszen az árnyadás természetes jelenség, amin az életben senki se ütközik meg. Tehát nem fog rosszul hatni